СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 50. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 3-го БЕРЕЗНЯ 1949. No. 50. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 3, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

КОМІСІЯ ПОКІНЧИЛА ПРАЦЮ НАД РЕФОРМОЮ УРЯДУ

Вашингтон, 1. березня. — Покликана конгресом до життя перед 19 місяцями двопартійна Комісія Організації Екзикутивної Ділянки Уряду відбула сьогодні своє останнє засідання, на якому потвердила свої рішення в справі реорганізації різнородних федеральних аґенцій і бюр. Комісія, якої головою був колишній президент Герберт Гувер, склала впродовж 19 місяців 18 докладів і доручень, з яких вісім уже були предявлені конгресові. Десять дальших звітів підуть до конгресу перед днем 13 березня. Ціллю праці комісії було найти способи для більшої видатности праці уряду. Комісія випрацювала плян, як це можна осягнути, а рівночасно заощадити в видатках три більйони долярів річно. Можливе, що комісія збереться ще раз в квітні, щоб скласти один загальний звіт і спонукати президента й конгрес до започаткування наміченних реформ. Хоч комісія складалася по половині з представників обох великих політичних партій, не було ані одного випадку впродовж цілого часу її нарад, щоб партійна приналежність впливала на хід нарад. Загально признають, що вислід нарад буде памятником для колишнього президента Герберта Гувера, якого талану не доцінювано, коли він був президентом. На кінцевій сесії всі члени комісії влаштували Гуверові овацію.

КАРУСІ ЗАПЕРЕЧУЄ, ЩО ВІН ХОЧЕ ДОПУСТИТИ БІЛЬШЕ ЖИДІВ ДО АМЕРИКИ

Вашинґтон. — Уґо Карусі, голова Комісії Переміщених Осіб, складав свідоцтво перед сенатською комісією приділів, домагаючися дотації $30,000 на працю комісії, які то гроші зчеркнула комісія палати репрезентантів. Він заперечив, наче б він старався змінити іміґраційний закон тому, щоб допустити більше жидів, як це йому закидають. Він скритикував теперішні обмеження для нових іміґрантів і висловив погляд, що „тепер не можна спровадити до Америки іміґранта, не накладаючи на нього кайдан". Сен. Робертсон виявив погляд, що треба допускати таких іміґрантів, які надаються на працю на фармах. Карусі відповів, що вже тепер працює на фармах багато таких, що не мали досвіду з фармерською працею давніше й дають собі раду. Він виявив, що запевнень на мешкання й на працю для нових іміґрантів виявив більше ніж комісія може їх полагодити.

СУДДЯ ПРИПИНИВ ДАЛЬШІ НАПАСТИ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ОБОРОНЦІВ НА СУДЕЙСЬКУ ЛАВУ

Ню Йорк. — Суддя Гаролд Р. Медіна, який проводить при розправі в окружнім федеральнім суді проти обвинувачених 11 комуністичних провідників, застановив дальші напасти адвокатів оборони проти системи, на підставі якої викладається лісти присяжних суддів для суджения підсудних. Останнім свідком, якого покликала оборона, був старший федеральний суддя Джан С. Накс, який давав судовим урядовцям інструкції, як складати такі лісти. Він заперечив, наче б коли небудь зчеркнено з лісти когось з причини його расової або релігійної приналежности, чи суспільного становища. На підставі різнородних внесків оборони ще від початку розправи, тобто від 17 січня, суддя Медіна заявив оборонцям, що вони досі не навели ні одного прикладу на своє твердження, наче б лісту присяжних суддів складано з упередженням до жидів, до ніґрів, до жінок, до членів політичних організацій. Медіна заявив, що дальше переслухання свідків буде тільки змаганням до відкладання розправи в безконечність і тому він виключає таку поведінку оборони в найближчій майбутности. У понеділок приступить суддя до вибору малої судейської лави з лісти 400 кандидатів, одначе питання до кандидатів для їх виключення або одобрення буде ставити самий суддя, як це буває звичаєм в федеральних судах. Питання мають право предявити судові наперед оборонці обвинувачених або прокуратор, а суддя рішає, які питання поставити.

ПОНАД 152,000 ВЯЗНІВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

Вашинґтон. — З днем 1 січня 1949 р. було в федеральних і стейтових тюрмах і поправних установах Злучених Держав 152,564 вязнів, як це оприлюднює Бюро Цензу. Це є трошка більше ніж один вязень на 1,000 осіб населення. Федеральних вязнів збільшилося в 1947 р. на 11,224, одначе було на 30,000 менше ніж у передвоєннім 1940 році.

ЗВІТ З СУСПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТИ ФУНДАЦІЇ РОСЕЛ СЕЙДЖ

Ню Йорк. — Суспільна служба добродійности, ведена фундацією Росела Сейджа описана в книзі „Сошел Ворк Ір Бук" з 1949, яка щойно вийшла з друку. В минулому році ця фундація помогла регабілітувати себе 53,131 особам. Це тільки цифра, а якість праці пізнати з її розгалуження, як це подано в книжці. Кошти регабілітації в минулому році винесли приблизно 25 мільйонів долярів. Праця обіймає не тільки службу для пошкодованих, але й службу для недопущення до біди. Тому саме ця книжка є інтересною для всіх, хто займається людською бідою.

ЕКОНОМІЧНА ГРУПА ПІДТРИМУЄ ПРЕЗИДЕНТА

Вашинґтон. — Демократична більшість у спільній конгресовій комісії для економічного звіту висловила повне признання для президентової програми проти інфляції, а республиканська меншість виявила свій спротив проти неї. У звіті комісії для вжитку повного конгресу не згадано ніде про потребу підвищення податків у біжучому році, хоч президент згадав про конечність нових податків на загальну суму чотирьох більйонів долярів.

Палата репрезентантів признає право громадянства для імігрантів з Азії

Вашингтон, 1 березня. — Палата репрезентантів голосуванням „на око" знесла дотеперішний закон, який виключав азіятам право набування громадянства Злучених Держав. Коли б біл перейшов ще в сенаті, тоді іміґранти з Азії, з Японії й островів Тихого океану мали б право набувати американське громадянство на рівні з іміґрантами з Европи й інших частин світу. Нюйорська репрезентація під проводом Віта Маркантонія виявила при голосуванні спротив проти законопроєкту тому, що вона домагалася знесення обмеження квоти на іміґрантів з британської Західної Індії. Ця квота виносить тепер 65,721 осіб річно. Конґресмени з Каліфорнії, які досі завжди були головними противниками допущення іміґрації з Азії, тепер голосували за знесення обмежень.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ОБСТОЮЄ СТРОГУ ПРОВІРКУ ЛЬОЯЛЬНОСТИ СЛУЖБОВЦІВ В ЕКА

Вашингтон. — Сенатська комісія закордонних справ виявила спротив проти облегчення правил для провірки льояльности кандидатів на службовців і урядовців при Адміністрації Економічної Кооперації. Облегчення запропонував адміністратор Пол Гофман, який твердить, що при нагоді різних „скрінінгів" недопускається нераз найліпших людей до праці при Пляні Маршала для відбудови Европи.

ПРОТИ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ВІРИ І ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ Й СВІТІ.

Конференція Духівництва Американської Української Православної Церкви в Злучених Державах Америки, яка відбулася в днях 22 і 23 лютого 1949 р. під проводом ВПреосв. владики Іоана Теодоровича в Филаделфії Па., ухвалила резолюцію з „протестом проти переслідування комуністичними режімами віри і Церкви на рідних землях та в усьому світі". Іншою резолюцією ухвалено „ввійти в порозуміння з іншими Укр. Прав. Церквами в цілі створення мирного співжиття й творчої співпраці ще до остаточного поєднання", підкреслюючи, що до цього обєднання вони завжди змагали.

СЕМ КАР ПОСТАВЛЕНИЙ В СТАН ОБВИНУВАЧЕННЯ ЗА ШПИГУНСТВО В КАНАДІ

Отава, столиця Канади. — Сем Кар, якого загально вважають за голову російської шпигунської шайки в Америці, поставлений в стан обвинувачення суддею Джакімом Свейвом за змову для підроблення канадського пашпорту для советського агента. Суддя видав рішення після переслухання шости свідків. Колишній урядовець советської амбасади, Ігор Ґузенко, посвідчив, що Кар торгувався в амбасаді за виплату $5,000 на підроблений пашпорт, який давав спроможність советському агентові переїхати з Стейтів до Канади. Амбасада згодилася дати $3,000. Ґузенко пізнав Кара особисто, заявляючи, що його в амбасаді називали шпигунським імям „Сем" або „Френк".

СОВЄТСЬКИЙ ПІЛОТ ВКРАВ ЛІТАКА І ВТІК ДО АМЕРИКАНЦІВ.

Токіо, 2. березня. — Тільки тепер виявлено американським і британським кореспондентам, що ще в дні 10-го листопада совєтський пілот, серджант Володимир Барашков, вкрав двомоторовий совєтський транспортовий літак і втік до американців в Японії. Він вкрав літака тоді, як всі інші залишили його при ньому на сторожі. За причину своєї втечі він подав розчарування совєтським режімом. Після втечі він подав американцям вартісні інформації про Совєтів на Далекому Сході.

ПРЕМІЄР АТЛІ ВІДВІДАЄ БЕРЛІН.

Лондон, 2-го березня. — В найблищу п'ятницю прем'єр Атлі відлетить у відвідини до Берліна, щоби в той спосіб виявити своє признання американським і британським летунам та залозі, які вже протягом восьмох місяців з успіхом борються проти совєтської бльокади.

ЗАПОВІДАЮТЬ БЛЬОКАДУ СОВЄТСЬКОЇ РЕПАТРІЯЦІЙНОЇ КОМІСІЇ

Франкфурт, 2. березня. — Вісім членів совєтської формально „репатріяційної", а на ділі шпигунської комісії в американській зоні Німеччини не послухали домагання генерала Клея з 16-го лютого, щоби найпізніше до кінця лютого закінчити свій побут в американській зоні. Вчора, 12 годин після терміну, вони ще були в своєму будинку в центрі американської колонії в цьому місті, заявляючи, що вони не вийдуть, доки не дістануть на це наказу від совєтського командування в Берліні. Якщо вони не дістануть цего наказу до год. 8-ої сьогодні рано, вони готові його вже ніколи не дістати, бо американська поліція має наказ в тому часі перервати їм всі комунікаційні получення та почати бльокаду будинку, не допускаючи до нього жадного постачання. В додатку, якщоб хто з большевиків після того вийшов з дому, поліція має наказ його негайно заарештувати. Досі не дійшло до жадного інциденту. Большевики вчора ввечорі мали забаву, а на запит американського зв'язкового чемно відповіли, що вони не мають права самі нічого робити, як довго не дістануть наказу від своїх зверхників. Як відомо, совєтський уряд запротестував проти рішення ген. Клея.

Обвинувачені відкликають свої зізнання в справі кард. Міндсенті

ЗАЯВЛЯЮТЬ, ЩО ДО „ПРИЗНАНЬ" ЇХ ЗМУСИЛА ПОЛІЦІЯ; ГОВОРЯТЬ ПРО „РОЗСТРІЙ НЕРВІВ"

Будапешт, 2 березня. (АП) — Тут перед „народним судом" відбувається процес проти 14 осіб, обвинувачених в співучасти в протизаконних грошевих трансакціях з кард. Міндсенті. На поліції всі вони „призналися" до вини та потвердили закидувані їм злочини, що було теж одною з „підстав" засуду кардинала Міндсенті на досмертну тюрму. Тепер вже п'ятьох з цих обвинувачених відкликали свої зізнання, заявляючи, що до них їх змусила поліція терором. Один з обвинувачених, Зіґмонд Дойч, подрібно оповів, як після арешту поліція держала його самітного в тюремній келії та терором і залякуванням змусила його „признатися" до закидуваних йому злочинів, що він і зробив, діставши розстрій нервів. Не зважаючи на заперечення підсудних, прокуратор домагається для них „вироку, який служив би інтересам народу".

БРИТАНЦІ ТВОРЯТЬ ОКРЕМУ СТОРОЖУ НА СОВЄТСЬКОМУ КОРДОНІ.

Берлін, 2. березня. — Британське військового управління Німеччини повідомило про формування окремої сторожі, завданням якої буде виключно охорона британських кордонів зі совєтською зоною. Сила цеї сторожі виноситиме около 5,000 осіб, що матимуть повне озброєння.

ГЕН. МекАРТУР ЗАПОВІДАЄ ОБОРОНУ ЯПОНІЇ.

Токіо, 2. березня. — Американський головнокомандуючий на Далекому Сході, ген. Доґлес МекАртур, заявив вчора, що Америка цілком певно боронила б Японію на випадок совєтської атаки.

ДАЛЬШІ „ПРИЗНАННЯ" ПІДСУДНИХ ДУХОВНИКІВ В БОЛГАРІЇ

Софія, 2 березня. — На вчорашній розправі проти 15 протестантських духовників дальших шість обвинувачених „призналися" до закидуваних їм злочинів зради, шпигунства, змови проти уряду та недозволених грошевих трансакцій. Тільки один з підсудних заперечив свою вину в інших закидах, крім участи в протизаконних грошевих трансакціях. На закінчення своїх зізнань підсудні ще в додатку вихваляли поліцію за „людяну поведінку" з ними та за „політичне перевиховання". Розправа продовжується.

СУДЯТЬ СВЯЩЕНИКІВ ТЕЖ В ПОЛЬЩІ

Варшава, 2 березня. — В слід за всіми іншими країнами терористичної совєтської „народної демократії", тепер, виходило б, почалася вже повільна атака на церкву і духовенство теж в Польщі. Безпосередньо після засуду на 15 років каторги одного католицького священика у Варшаві, вчора почався судовий процес проти інших трьох священиків в Лодзі. Всім їм закидується співпрацю і допомогу польському проти-комуністичному підпіллю. Одного священика судять за те, що він благословив провідника повстанської групи.

КОМУНІСТИЧНИЙ ЗАКЛИК ДО МАСОВОГО ЗРАДНИЦТВА У ФРАНЦІЇ

КОМУНІСТИЧНІ П'ЯТІ КОЛОНИ В СВІТІ МАЮТЬ НАКАЗ ПОВЕСТИ ВІЙНУ ПРОТИ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ВІДБУДОВИ ТА ПРОТИ АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ.

Париж, 2. березня. — Після нікчемної заяви комуністичних провідників у Франції, Італії та Британії, що ці п'яті колони на випадок війни зі Совєтським Союзом не тільки не оборонятимуть своїх країн, але й активно допомагатимуть совєтській армії, вітаючи її як „визвольників", тепер виявляються дальші подробиці масового зрадництва комуністів головно у Франції. Офіціяльний орган комуністичної п'ятої колони у Франції, тижневик Франсе Новей, опублікував тепер промову вигодуваного в Москві провідника французьких комуністів, Моріса Тореса, виголошену на партійній конференції ще 6-го лютого, отже на три тижні перед його черговим виступом на цю тему. Вважається, що ця промова була така важлива, що її раніше мусів апробувати Кремль. В ній не тільки дається комуністам інструкції та закликається їх до масового зрадництва Франції на випадок війни зі Совєтами, але вже й тепер наказується їм організувати масові саботажі, щоби не допустити до скріплення французької оборони та взагалі саботувати відбудову країни. Ця нова акція масового зрадництва комуністичних п'ятих колон в світі має йти по лінії проголошеної Комінформом війни проти американської Програми Европейської Відбудови та проти організації спільної безпеки, що має бути оформлена в Атлантійськім пакті. В дальшому виявляється, що крім леґальних комуністичних п'ятих колон в поодиноких не-совєтських країнах вже теж організується добре законспіровані ячейки, які мали б продовжувати зрадництво своїх країн в користь Совєтів на випадок, якщоб уряди цих країн наостанці унеможливили це „леґальне" зрадництво. Цю наглу акцію комуністичних п'ятих колон пояснюється теж як безпосередній наслідок страху Москви перед великим проґресом европейської відбудови, скріпленням солідарности демократичних країн та їх оборонними заходами.

ШУМАН ПРО ЦІЛІ АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ.

Париж, 2. березня. — Роберт Шуман, премієр загроженої комуністичною агресією зі зовні і з нутра Франції, виступив вчора в Раді Республіки в гарячій обороні цілей плянованого Атлантійського пакту. Шуман твердить, що головною ціллю цего пакту є не допустити до третьої світової війни та приготовитись до оборони, якщоб до цеї війни таки прийшло. Відбиваючи комуністичні закиди про агресивні цілі цего пакту, Шуман пригадав, що Совєтський Союз окупував всі країни середньої і південної Европи на багато раніше, заки західні союзники взялися до організації спільної оборони. Забираючи голос в справі заходів на встановлення західно-німецької держави, Шуман заявив, що Франція не може погодитися на відновлення німецького Райху навіть тоді, якщоб він був демократичний. Він висловив надію, що німецька Асамблея в Бонн та західні союзники належно обміркують цю проблему.

ПЕРЕДБАЧУЮТЬ СОВЄТСЬКІ ЕКОНОМІЧНІ РЕПРЕСІЇ ПРОТИ СКАНДИНАВІЇ.

Копенгаґа, Данія, 2. березня. — У зв'язку з відкликанням „на нараду" амбасадорів польського совєтського сателіта зі Скандинавських країн, тут передбачується можливість, що Москва задумала через Польщу почати господарські репресії проти цих країн за їх прихильне становище до Атлантійського пакту. Діло в тому, що ці країни, головно Данія, у великій мірі користають з довозу польського вугілля. Звичайно, найбільше від цего потерпіла б сама Польща, але тут підкреслюється, що Совєти ніколи не зважали на свої власні жертви в їх імперіялістичних змаганнях і тим менше вони зважатимуть на жертви своїх сателітів.

ПОЛЯКИ ПРОБУЮТЬ „ПОСЕРЕДНИЧАТИ" В БЕРЛІНІ

Берлін, 2. березня. — В останньому часі польська військова місія в Берліні виявляє велику активність як совєтський посередник для полагодження совєтсько-західного спору в справі цього міста, зокрема щодо суперечностей в справі волюти. В західних колах підозрівають, що це тільки черговий совєтський маневр, щоби по можності якнайдовше зволікати справу остаточного здійснення західного пляну щодо західно-німецької держави.

ЗАСУДИЛИ СОВЄТСЬКИХ ШПИГУНІВ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗОНІ.

Франкфурт, 2. березня. — Американський військовий суд розглянув справу п'ятьох осіб, обвинувачених в шпигунстві американських військових спорудів в Німеччині в користь Совєтів. Обвинуваченим доказано вину та виявлено, що вони за це одержували платню від контрольованої Совєтами польської розвідки. Всіх засуджено на каторгу від 12 до 30 років.

ЗНОВУ „МЕРТВА ТОЧКА" НА КОНФЕРЕНЦІЇ В СПРАВІ АВСТРІЇ.

Лондон, 2. березня. — На конференції заступників міністрів закордонних справ чотирьох великодержав в справі мирового договору з Австрією вчора знову повстала „мертва точка", як представники Юґославії заявили свою невідступність від домагань до австрійської території та воєнних відшкодовань, а представники Австрії з такою самою впертістю відкидають ці домагання.

ЗАПОВІДАЮТЬ „ОБОРОННУ КОНФЕРЕНЦІЮ" СОВЄТІВ ЗІ САТЕЛІТАМИ.

Варшава, 2. березня. (АП). — З добре поінформованих джерел тут заявляють, що вже правдоподібно в половині березня мала б відбутися в місті Дебричині на Мадярщині „оборонна конференція" Совєтського Союзу та його сателітів.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

AMERICAN ✚ RED CROSS

БЕРЕЗНЕВА КАМПАНІЯ А. Ч. ХРЕСТА

Місяць березень — це місяць Американського Червоного Хреста. Знає це вже й мала дитина. Проте кожного року забирає підготовча праця до березневої збірки довгі місяці часу, заки збудується пропагандний та збірковий апарат, без якого переведення збірки неможливе.

З днем 1. березня зачинає збірку на АЧХ ціла армія жінок, що їх будемо бачити впродовж місяця, куди не повернемось. Всюди простягатимуть з милим усміхом пушку, щоб дістати до неї нашу лепту на благородну ціль. Так буде по всіх містах країни. Між тими жінками, що виконуватимуть цю добровільну, гуманітарну працю, будуть у поважному числі, як і минулими роками, теж і українські жінки, тут роджені й ті, що прибули зо старого краю. Між щедрими жертводавцями будуть цілком певно теж і цього року і американські українці, включно з їхніми установами. Це природне, самозрозуміле.

Цього року Американський Червоний Хрест уже не збирає тих великанських сум, які збирав у часі війни. Цьогорічна квота, яка має бути зібрана, виносить тільки $60,000,000, що виглядає на малу в порівнанні з тими квотами, що їх треба було збирати в часі останньої війни. У війні, можна б подумати, були більші потреби, то й треба було більше грошей. Але це на ділі не відповідає дійсності, бо потреби і тепер дуже великі. Тільки тепер нема виглядів, щоб можна було добровільними жертвами зібрати більше, як цю квоту, яку встановлено на цей рік.

Різних нещасть та нужди ще всюди повно. Є багато інвалідів, нещасних калік, що потребують спеціяльної опіки. Потребують допомоги, а то й цілковитого рятунку теж і родини тих калік, що лишені нераз без засобів і опіки. А скільки то буває раз-у-раз різних елементарних нещасть! Та де б вони не траплялись, всюди першу допомогу несе Американський Червоний Хрест. Тому і не диво, що АЧХ це така установа, що нею гордиться ціла країна, що вона улюблена цілим американським народом, як це вірно представив президент Труман у своїй радіовій промові, виголошеній на передодні збіркової кампанії.

Червоний Хрест це „тепле серце вільного народу", заявив ген. Айзенгавер, промовляючи з цеї самої нагоди по радіо з Шікаґо. Кожна кампанія на Червоний Хрест, казав ген. Айзенгавер, дає американському народові нову нагоду виявити свою щедрість, благородність свого серця та особисту відповідальність. Це є прикмети, що знаменують його характер. Дінде є такі, казав ген. Айзенгавер, що голосять, що „тільки влада може таке виконати". Але в Америці нарід виявляє постійно, як багато добра може зробити приватна, індивідуальна, вільна ініціятива. Це вважається американською спадщиною. Це така спадщина, в основі якої є посвята вільних ґромадян вільної країни та якою — говорив ген. Айзенгавер — „ми перемагаємо реґіментацію, а спомагаємо свободу".

Думаємо, що ген. Айзенгавер натякнув у своїй промові на щось більше, як на потребу скласти добровільну жертву на дальшу працю Американського Червоного Хреста. Він вказав на жертвенність і добровільну посвяту, як щось таке, що є конечністю вільних людей на вільній землі.

Збереження родючости землі підставою миру

Людей стає щораз більше, а родючої землі щораз менше. На цю справу звернув минулого тижня увагу д-р Милтон Айзенгавер, президент Канзас Стейт Каледжу на зібранні Товариства Годувальників Худоби в Канзас Ситі, у стейті Мизурі. „Організація Обєднаних Держав, яка перемінилася в дебатуюче товариство, повинна подбати за якийсь справжній осяг... Саме прийшов час, коли Обєднані Держави можуть зібрати найкращі рільничі таланти і з ними нарадитися над збереженням родючої землі і над продукцією харчів", твердив промовець. На думку д-ра М. Айзенгавера консервація землі є „такою програмою, над якою ми всі можемо працювати при програмі для збереження миру; бодай при цій одній справі зможемо осягнути порозуміння між націями світу".

Справа піднесена д-ром Айзенгавером, не є нова, одначе важна є пригадка про ню в теперішньому часі, коли людство майже забуло, про що йдеться у тому міжнародному напруженні, яке висить у повітрі і яке багатьом людям не дає спати. Здається, що головну причину, задля якої повстають війни, полишено на боці, а зате взяла верх чисто психологічна справа, тобто бажання панувати над світом.

Між новими українськими імігрантами, які приїздять до Америки зі скитальщини, є багато таких, що були наочними свідками, як німці міряли глибину українського чорнозему, а помірявши його, вивозили цілими потягами родючу українську землю до Німеччини, щоби її там розсіяти по своїх нивах. Хоч як певні були німці, що вони опанують Україну і заберуть її для себе, вони не мали терпеливости ждати кінцевого висліду війни, а використовували хвилеву конюнктуру для буквального загарбування української землі. Вони вважали її движимим дорогоцінним скарбом, який їм придасться для піднесення вартости їхньої землі. Цим вони тільки підтвердили, що Україна тому не може мати спокою, що вона занадто багата в різні ресурси, на які зависні сусіди, а то й посторонні народи, раз-у-раз гострили зуби.

Тимто українці найліпше розуміють вартість родючости земельної почви не тільки для місцевого населення, але й для цілого людства. Коли б так в Організації Обєднаних Держав засідали представники не під-совєтської, а незалежної України, вони були б одні з перших, які підтримали б зазив д-ра Айзенгавера до збереження плодючости землі по всіх країнах світу і до продукції харчів для виживлення людства.

Примітивні люди навіть їдять землю. Деякі племена держаться ще й нині традиції, що людина впродовж свого життя має зїсти гарнець землі. Науковці, які просліджували цю справу, зрозуміли, що в тому є оправдана підстава. У землі є складники, необхідно потрібні для розвитку людського організму. Може це бути кальцій, залізо, а може бути і якийсь лік проти отруї. Коли на цій землі не росте якась ростина, яка містила б у собі потрібні до життя складники, тоді людина інстинктовно кидається їсти землю для заспокоєння голоду. Про ґеофаґію (науку про їдження землі) написано цілі книги. Деякі люди їдять кору дерев, ще інші коріння дерев або й траву, а все те вказує, що людина мусить їсти, щоб утримати життя або здоровя.

Почуття голоду є таке пригноблююче, що голодна людина не розуміє вищої ідеї, доки не заспокоїть голоду. Про це знають з практики ті наші люди, що приїздять тепер з Европи. Вони були свідками штучного голоду, витвореного большевиками на Україні й на цій підставі вони оправдують безсильність українського голодного населення єупроти большевицького тирана.

Інакше виглядає справа, коли перед голодом рятується не одиниця в народі, а ціла нація. Тоді державний уряд ще завчасу може вказати нації на території, з яких можна дістати харчі в майбутності і може переконати націю, що її рятунок лежить в загарбанні сусідніх земель. У такий спосіб Гітлер поширив свою теорію про „лебенсравм" (місце для життя) німецького народу на сході і спонукав німців кинутися з завзяттям здобувати сусідні землі та винищувати автохтонне населення сусідних країн.

З історії завоювань европейських націй звісні виправи англійців й французів до Західної Індії. Туди дісталися були вже давніше еспанці ще за Колумба, одначе, коли там не найшли золота, втратили до неї інтерес. У тому часі в Европі вже зрозуміли були значення цукру для розвитку людського організму. Тому, що земля Західної Індії надавалася на плекання цукрової тростини, французи й англійці пішли туди з загарбницькими цілями. Насадивши тут цукрову тростину, ці європейці почали ввозити туди нігрів для її плекання.

Загально говорять, що Колумб тому пустився на здогадне відкриття Індії, щоб звідти дістати різне коріння для консервування мяса, без якого Европа не могла робити виправ на дальшу мету. Коли з часом голандці заволоділи торговлею корінних товарів, дуставши на них майже монополь в Західній Індії, англійці створили свою Східне-Індійську Компанію і заволоділи областю від рогу Доброї Надії в Африці аж до протоки Магелана в Америці, щоб звідти діставати корінні товари. Це дало початок до модерної Британської Імперії.

Про ті справи згадується в книжці „Оповідання про людину й її харчі", написану братами С. С. і С. М. Фурнас, знавцями віджививлювання людського організму. Коли взяти за підставу, що справді люди й народи ведуть війни в першу чергу за здобуття засобів для прохарчування, тоді зовсім оправданий є зазив д-ра Айзенгавера на адресу Обєднаних Держав, щоб створити світовий рух за консервацію родючої землі, як підстави для прохарчування людства, а в тим і для покладення основ вічного миру.

Як нищиться родючість земельної почви, це питання спеціяльних дослідників землезнавства і про це доволі часто згадується як у фаховій, так і в щоденній пресі.

Микола Кокольський.

„Рассєя всьому свєту ґалава"

То було літом у 1945-му році. Війна скінчилася і діпісти всякої масти, розпорошені по цілій Німеччині, стали стягатися в табори. Одні на те, щоби вернутися на „родіну", другі, щоби не вертатися туди. Збиралися разом, бо, як то кажуть, в компанії і смерть не страшна.

Кипіло і в місті Зальцбурзі, в загально знаному таборі на передмісті Парш. Там зібралася передовсім „русска" братія, давні „білі" і теперішні „червоні" громадяни. І найшлася там також досить велика кількість українців.

Одної соняшної днини заїздять на терен табору три машини, а на них упаґонені товариші-командіри. Все застигло зі страху. То ж був час американсько-російського братерства, коли товариші могли свобідно їздити по цілій Німеччині і коли були часті випадки насильного вивозу на поневолену „родіну". Що буде з нами, тремтіли перелякані люди. На щастя, скінчилося все на совєтськім акафісті на честь щасливого життя і геніяльного батька.

Товариші відїхали і люди легше віддихнули. Віддихнув свобідно і „русскій" дядько, що сидів поруч нашої громадки, та й з тріюмфом заявляє: Рассєя всьому свєту ґалава. Так і должно бить!

Отсе, на мою думку, зразок російського патріотизму, зразок відношення росіян до інших націй, до цілого світу, і до тих, що втекли від большевиків, тих, що „не знають національного антагонізму". А другий зразок, вже з останніх днів, це автор книги „Я вибрав волю", що заявляє те саме, тільки іншими словами.

„Матушка Рассєя" впоювала в своїх людей цілими віками, що вона „всьому свєту ґалава". Те саме говорять сьогодні большевицькі патріоти. А як п. Керша твердить, що серед великої більшости українців немає антагонізму до російського народу, то я його ще доповню. Отого антагонізму немає вже від тієї хвилини, коли під Полтавою лягла українська самостійність. Він конає разом зі символом тієї української самостійности, Кальнишевським, у Соловецькій тюрмі. Отоді то місце мазепинців занимає виплекана Росією порода малоросів. І тільки спалахує він огнем у Кирило-Методіївськім братстві і в полум'яних словах Шевченка. І спалахує він ще раз підчас визвольних змагань. На жаль, „брак антагонізму" переміг. Коли молода українська держава найшлася в крайній небезпеці, тоді небагато їх найшлося, отих, яких серце обізвалося на клич батьківщини. Зате скільки найшлося отих невтральних „краєхатників", отих, в яких був „брак антагонізму". І це тягнеться й до сьогодні. Отже, не совєтські злидні затерли міжнаціональний антагонізм. Це малорос признає, що „Рассєя всьому свєту ґалава". А якщо так воно є, якщо більшости українців „всьо равно", тоді й шкода говорити про майбутню самостійність України, тоді киньмо до коша всяку думку про українську державу, а добиваймося тільки звільнення від большевицького соціяльного поневолення, а тоді заживемо щасливо, при спільному „катьолку", в батьківщині, що „всьому свєту ґалава". Хіба що може майбутня матушка-Расєя, з вдячности сама запропонує тим, у кого „брак антагонізму" будувати українську державу. Може відступить тоді добровільно всі українські землі, а може ще й додасть. Яка ідилля!

Село є українське, а „найкращий відгук на українські національні ідеї знайдеться серед сільської інтелігенції", пише п. Керша, додаючи, що „підтвердження тому можна було бачити в часи останньої німецької окупації України". Але рівночасно твердить, що під совєтсько-московською окупацією України нема національного антагонізму. Дивно. А я таки вірю, що свідомий, свободолюбний український елемент повстане не тільки за повний „катьолок", але виступить і за національне визволення України!

Ясно, що мої твердження про малоросійську „сіру кобилку", відносяться не тільки до самої мови. Українську селянку, що не знала української мови, і згинула в огні, від ворожої руки, з окликом „да здраствует Украйна", запише українська історія в золоту книгу визвольних змагань. Але не можу шанувати тих малоросів, які вміють прекрасно говорити по-українськи, а по закутках шепочуть між собою по-російськи, бо їм „всьо равно"; тих, які в українському середовищі були українцями, користали з того середовища, а як опинилися на новій землі, то або заглядають до чужих таборів, або зовсім туди переходять; тих, які маючи українську православну церкву, вибирають таки російську і т. д. Знову наклеювати борцям за волю України, боєвикам УПА, марку малоросів — це вже щонайменше нетакт. Не знаю відки у п. Керші такі докладні відомості про національний склад УПА, коли пише, що там є росіяни. Якщо воно справді так є, то б'ю чолом перед тими російськими боєвиками. Це мабуть перший раз в українській історії росіяни боряться під українськими знаменами!

Туроується п. Керша браком погонича для сірої кобилки. Будьмо спокійні! Геній української нації зуміє вже запрягти її у свій господарський віз.

Тези про мирне співжиття всіх народів в одній великій, дружній сім'ї, не нові для нас. Теж і я писав про це й не в одній статті. У нас, українців, духове наставлення до такого співжиття все було і є. Хочемо жити в згоді з усіма народами, включно з російським, але як рівні з рівними, як господарі на своїй, на землі вольній, новій.

УЛАС САМЧУК

СОНЦЕ З ЗАХОДУ

РОМАН.

37)

Ось ми розвиваємо думку, що в Січі треба створити курс індивідуального вишколу. Ваша теорія свідомого хліборобства вже давно мені імпонувала. Ще в тюрмі ми перечитували ваші книги. І тут у нас якраз іде дискусія між так званими романтиками і реалістами, я б сказав позитивістами. Я переконаний, що війна скоро обернеться у фабрику машин і людського мозку. Наші засоби геройства будуть надто малі, щоб розв'язувати проблеми стратосферних летів і діяння визволеної атомової енерґії. Це ще сьогодні майже міт, але ще кілька десятків років... Ось я читаю статтю в „Універзумі", що атомова енерґія це енерґія недалекого майбутнього...

В залі було ще досить порожніх місць. Оркестра ще мовчить. Окремі люди сидять спокійно і розмовляють. Кальчук покликав кельнера і попросив чаю з цитриною. Він спокійно і уважно слухає Тарнавського. Ці думки йому близькі, приємні і зрозумілі.

— Звичайно, — каже Кальчук. — Я готовий до ваших послуг. Я тільки не переконаний, чи наш провід взагалі поставиться позитивно до наших теорій. До таких речей треба призвичаєння. А ви давно приїхали? — звернувся Кальчук до Гузара.

— Вчора.

— Що ж там у широкому світі?

— Що у світі. Напруження. Наростає буря, — коротко сказав Гузар.

— В Берліні явно думають і говорять про війну. І цікаво, що німці дуже бояться війни... Не можна розуміти, що власне змушує їх бути нетерпеливими...

До мови втрутився Тарнавський. — Ну, а як ви думаєте? Може Гітлер створити союз зі Сталіном? — спитав він Кальчука.

— Виключне! — коротко відповів Кальчук. — Хіба лиш на хвилинку... Сталін і Гітлер це антиподи не тільки нашої, але і всіх, решти, епох...

Гузар глянув на Кальчука; — У наш час, товаришу, нічого не виключене. Навіть таке, що ціла Европа вилетить у повітря. Це час магнетичних бур в ідеологіях. А пригадайте Рішельє, чи Фрідріха Великого, чи Катерину II, чи Бісмарка... Чи не єднались вони з найбільшими противенствами, аби тільки ствердити своє? А союз Наполеона з Александром?...

Кальчук слухає уважно. — Так, — каже він. — Я думаю, що Гітлер і Сталін будуть битися з почуття, а не з розрахунку.

— Сталін і якесь почуття! — каже Гузар... — Це людина, складена з цифр...

— Математика може бути поезією, коли вона влізе в розум непокликаних. Там, де математика, там не може бути п'ятирічок...

— Тяжко з вами погодитись, — каже Гузар. — Плянування господарства це ніяка не поезія...

— Для зрозуміння речей до кінця не вистачить самої зовніштости. Треба дивитись і на наслідки.

— Бо росіяни просто нездібні плянувати, тому і такі наслідки...

— Так чому якраз вони беруться за не своє діло?

— Така їх вдача...

— Значить — ніякого розрахунку. Американці напевне вже давно закинули б цілу ту забавку в комунізм... Раз це не рентабельне...

— Ну одним словом, можна сказати, — каже Тарнавський, — що ваші міркування досить цікаві, щоб не передати їх далі...

До залі увійшов Кардаш у товаристві Чорного. Побачив Кальчука і тільки посьміхнувся. Після тихо сказав: — Коли повернувся? — Тількищо, — каже Кальчук. — Ну, як там? — питає так само Кардаш. — Гаразд... Я вдоволений... — каже Кардаш і додає: — Між іншим... Маю для тебе завдання... Ти мусиш трохи помирити Кримського й Нову Сцену. Вони вже поважно зброяться до вибуху війни, і про їх справи знають уже міністри в Празі... Робимо файфоклок...

— Я вже чув...

— Твоя місія відвідати міністрів і єпископа. Вірю, що це не легка справа... І ще одне: ти мусиш увійти у ближчі стосунки з прим'єром...

— Ну?

— Мусимо якось договоритися. Не можна весь час жити нервами і недовір'ям. В головах деяких лютей повстають такі перебої думання, що це вже може бути загрозливим.

— Це твоя справа...

— Я не потраплю. Тільки ти. У мене інколи шкутильгає логіка і брак потрібного слова. Всі ж решта — це просто люди нервів. Рогач, Кримський, Рогай... Це ж заводіяки...

— Розумію тебе... Я сам думаю над підсумком своїх вражень... Подрібно синтези... Сьогодні моя черга в „Говерлі".

— О восьмій? Постаюсь бути...

Кінчили. Тарнавський знов звернувся до Кальчука; — Хочу з вами поговорити окремо, — сказав він. — Думаю, що ви не відмовитесь...

— Навпаки. З приємністю... Я тільки весь час поза Хустом... — каже Кальчук, дивиться на годинник, слухає одним вухом завзятющу розмову Калини, що оповідає про жіночу Січ. — Не знаю, за що мене покарали інструкторством в жіночій Січі, — каже він. — З хлопом я все знаю... Крутнув ним, як хочу, і все в порядку... Але з жінкою... Ні. Завтра голошусь до коша і йду в поле. Там чоловік виваляється в болоті, а зате має чисту і незіпсовану кров... З мене малий філософ...

— Власне, — каже Чорний.

— Ну, знаєш, — каже Калина. — Забороняю втручатися до цих справ людям, що зі звичайних жінок роблять янголів.

— Ми хочемо зробити з них тільки січовичок, — каже Чорний.

— В такому разі доручіть це також Тарнавському. Він розуміється на психології...

(Дальше буде).

Українські діти в англійських школах

Під теперішню пору нараховується у В. Британії 3 або 4 родинні табори, де живуть зі своїми дітьми українські жінки, які прибули сюди за своїми чоловіками — добровільними европейськими робітниками. З прибуттям дітей европейських робітників перед шкільною владою стало питання, як забезпечити дітей необхідним навчанням. Цю — на перший погляд трудну — проблему намагаються розв'язати двома різними способами: 1. створюванням шкіл по таборах, де проживають діти, забезпечуючи ці школи англійськими вчителями та необхідними перекладачами, або 2. розміщуванням европейський дітей по довкільних англійських школах.

Спроба розв'язки проблеми навчання другим способом застосована в родинному таборі Котінгам, коло Гулю. Всіх дітей у шкільному віці нараховується тут к. 160, а в тому понад 50 українських. Ані загальне число дітей, ані українських, не є постійне. Транспорти родин з Німеччини все ще прибувають, а з другого боку — гурти дітей разом з матерями переїжджають до інших родинних таборів, ближче місця праці своїх батьків, або таки на приватні приміщення. Більшість українських дітей згаданого табору вже кілька місяців, або й від самого початку шкільного року, навчається в довкільних англійських школах. Разом з балтійськими, вони приділені до двох шкіл першого і двох другого ступня. Опікуються ними під час доїзду (в автобусах і залізницях) два українські і два латвійські перекладачі. Віднôшення англійських учителів і дітей до дітей европейських, зокрема українських, приятельське і повне зрозуміння.

Українські діти, які вже засвоїли знання латинської азбуки, не дають себе випередити балтійським товаришам, починаючи від першого дня навчання. Гірше справа мається на початках з цими дітьми, які щойно приїхали з Німеччини і знають лиш українську азбуку або й не знають жодної. Все ж . ті поконують швидко труднощі та по кількох тижнях зрівнюються з іншими.

Всі чотири школи, де навчаються наші діти, застосовують цю саму безпосередню методу навчання. Йдеться про те, щоб дітям можливо найменше перекладати англійську лекцію на іншу мову, байдуже рідну чи німецьку (більшість дітей розуміють та говорять по-німецьки). Кожний предмет, що про нього йде мова, повинен бути — по змозі — показаний дітям або нарисований. Якщо трудно його показати або зобразити, треба старатися описати його, пояснити як створюється до чого служить тощо. Цей останній засіб відноситься в головній мірі до обстрактних понять як нпр. приязнь, любов, злість, ненависть тощо. Щойно в крайному випадку, по вичерпанні всіх засобів, учителі для пояснення вживають помочі перекладачів.

Европейські діти (такого окреслення вживається для відрізнення дітей наших робітників від англійських) перебувають майже цілий час навчання разом з англійськими, зокрема на таких дисциплінах, як рисунки, фізичні вправи, спів тар учні роботи. Коли ж відбувається навчання предметів, як англ. мова, історія, географія чи рахунки, европейські діти, які ще не володіють достатньо англійською мовою, окремо мають лекцію англ. мови, щоб по її закінченні повернутися до гурту. Діти з опанованою англ. мовою ввесь час навчання перебувають разом з англійськими товаришами.

В загальному діти чужу мову засвоюють далеко швидше, ніж дорослі, а майже цілоденне перебування в англійському середовищі ще більше прискорює процес засвоєння. Зразкова лекція англ. мови для европейських дітей із школи в Госл відбулася 8.4 м.р. в британському радіо. Лекція викликала велике зацікавлення в англійському загалі, особливо серед дітей, чого доказом були численні ґратуляції і директорові школи за оригінальність методи та подарунки й листи европейським дітям.

Перебування українських дітей в таборах, якщо трактувати справу з національного боку, має величезне значення. Перш усього на них видно благородний вплив попереднього навчання в українських школах в Німеччині. Всі вони говорять добре українською мовою і горнуться до всього, що рідне. Саме це, що діти зібрані у таборах, дає і тут змогу працювати над їх вихованням в національному дусі без якихнебудь перешкод від англійської влади. Коли мова про табір Котінгам, то тут засновано рої українського пласту, діти власними силами влаштували концерт Шевченківський, а недавно виступали двічі з українськими танцями в довкільних українських школах.

Занедбані під національним оглядом діти, які живуть з батьками окремо від таборів, при байдужності або маловідомості батьків, такі діти не мають жодного контакту з рідним, українським. А встановити опіку над ними українським духовним і громадським інституціям при такому стані також важко. — (У. Д.)

Мгр. Григорій Малець.

ПРАЦЮЄ ПОНАД СИЛУ!—Так усі пишуть про бувшого президента Герберта Гувера, що зійшов був зо сцени як президент у часі великої економічної кризи, причину якої звалювано на його адміністрацію. По нім, к відомо, прийшов Френклин Д. Рузвелт, що ніяк не хотів користуватись услугами Гувера, хоч багато людей цього домагались і про це писали в пресі. Нині Гувер зайнятий великою працею, як переорганізувати ціле державне діловодство. Президент Труман уживав Гувера теж і до інших важних справ. Відносини так змінились, що Гувер тішиться нині загальною симпатією і повагою.

ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ. ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

Прощальна Промова Вашингтона—Занедбаний Документ

Нема такого американця, який не чув би про Прощальну Промову Вашингтона, яку він виголосив року 1796, кінчаючи свою другу — і останню — каденцію, як президент Злучених Держав. Проте, зі всіх історичних документів вона належить до тих, що їх найменше читають. Її часто перекручують, або помилково пояснюють, головно на основі того, що в кінці тої промови Вашингтон остерігав американців перед творенням неконче потрібних союзів з чужими країнами. Це слушне застереження, як і доводи до нього, висунуті Вашингтоном, довгими роками вважалися доказом того, що він був проти всіх союзів з чужинцями. Це є хибний погляд, який донедавна мав великий вплив на американську політику.

Сьогодня багато американців знає, що Вашингтон зробив застереження проти таких союзів тоді, коли вмішування в справи великих европейських держав загрожувало би самому існуванню молодої республіки з населенням біля 4 мільйонів, небезпечно притиснутої до східнього побережжя величезного континенту. Проте, більшість американців не доглянули того факту, що в двох — третинах своєї промови президент Вашингтон висловив думки, які мають значення і в сучасному.

„Розглядаючи справи, які можуть непокоїти нашу країну", казав Вашингтон, „треба звернути належну увагу на географічну дискримінацію, на такі означення як Північна й Південна, Атлантична й Західна — з того дехто може роздумувати віру в те, що на місцях існує дійсна різниця інтересів і поглядів".

Говорячи про Конституцію Злучених Держав, яка в 1796 році мала за собою щойно сім років, Вашингтон казав: „Наколи на думку людей є щось злого в розпреділенні або зміні влади, то треба це направити в спосіб, вказаний в Конституції. Але не робити ніякої зміни шляхом насильства, узурпації, бо... це є звичайно та зброя, якою нищать вільну владу".

Вашингтон закликав американців триматися релігії. Він казав, що зі всього, що „веде до політичного добробуту, релігія і мораль дать незамінниму підтримку. Будьмо обережні в потуранні думки, що мораль можна втримати без релігії".

Він радив американцям підтримувати „як справу першорядну установи для загального поширення знання. Відповідно до того як державний устрій надає силу громадській опінії, є важним, аби громадськаська опінія була свідомою"

В справі державних витрат Вашингтон радив уникати надмірних витрат плеканням миру, але попереджав своїх слухачів, що, ‚своєчасні витрати на підготовку до небезпеки часто запобігали багато більшим витратам на її усунення".

Домагаючись „справедливого і приязного відношення" до всіх держав, Вашингтон остерігав американців, що „надмірна прихильність до якоїсь одної держави і надмірна неприязнь до другої примушують бачити небезпеку тільки з одн ого боку і заслонюють, а навіть підтримують впливи з другого". Коли при кінці своєї промови, Вашингтон говорив про закордонні взаємини, він не висловлювався проти всіх союзів з іншими державами — він застережував проти сталих союзів, як противних нашій „правдивій політиці". Він ставився прихильно до „тимчасових союзів в надзвичайних випадках".

Закінчив свою промову такими словами: „З приємністю чекаю на своє уступлення... коли серед своїх спів-громадян зможу радісно поділяти впливи добрих законів під свобідною владою".

Загальна Рада.

ТЕЛЕФОНІЧНА СЛУЖБА В СТЕЙТІ НЮ ДЖЕРЗІ ЗА МИНУЛИЙ РІК.

Телефон Бел. Компані стейту Ню Джерзі випустила в світ звіт з своєї діяльности в минулому році. З нього показується, що в 1948 році населення стейту вживало телефонічного получення понад два більйони разів. Нових телефонів вставлено в тому році 127,527, а всіх телефонів досі в стейті 1,425,-059. Тому, що підприємство дістало забагато замовлень на нові телефони, управа не була всилі всіх виконати і буде працювати над ними ступнево. Кошти підприємства зростають з місяця на місяць і тому компанія мусить збільшати свій закладовий капітал.

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

Нотатки з совєтської преси.

Збільшення кримінальної відповідальности. Постановою Верховної Ради СССР, збільшено кримінальну відповідальність за насилування. Насилування каратиметься ув'язненням в „повно-трудових" таборах на 10—15 років. 15—20 роками табору каратиметься неповнолітніх або групові насильства.

Треба було аж 30 років віщіплювання совєтської „моралі", щоб вкінці видати таку постанову...

Дальше грабують ліси. Закарпатський облвиконком партії повідомив, що 29. грудня м. р. Закарпатліспром виконав плян 4-го кварталу заготівлі лісу на 162%, лісовивезення — на 105%. Понад річний плян вивезено десятки тисяч кубометрів дерева.

Звіт про „надплянове" нищення лісу здали також органи партії Волині.

Цитруси в Україні. Цього року ряд колгоспів в районі Одеси починає розведення цитрусів. Основним способом вирощування дерев буде спосіб траншейний. Протягом весни в області має бути посаджено 10,600 цитринових дерев.

Вирощувати субтропічні культури почнуть у цьому році також на Вінничині. Навесні в придністровських схилах мають висадити 1,500 цитрусових рослин.

Напередодні „ленінських днів". В усій Україні напередодні 25-річчя смерти Леніна читаються лекції, бесіди, присвячені життю і діяльності засновника большевицької держави. Зокрема пильну підготовку до зустрічі „ленінських днів" поведено в західніх областях. У Львові влаштовано ряд виставок, де зібрані різні документи та література про Леніна.

Музей Т. Шевченка в Києві. В Києві готується до відкриття державний літературно-художній музей Т. Шевченка. В 21 експозиційних залях буде розміщено близько 3,000 експонатів. 13 заль присвячено життю і творчості поета. Щоб підкреслити „добродійний вплив" панування большевизму на розвиток української культури, дві залі музею будуть показувати, як за часів царизму заборонялось вшановувати пам'ять великого поета, 6 заль — як народи СССР під большевиками шанують цю пам'ять. Звернено увагу на те, аби показати можливо найбільше перекладів творів Шевченка на мови інших народів СССР та на мови слов'янських народів, які формально ще мають право називати себе самостійними.

Філярмонія в Дніпропетровську. Недавно в місті відкрито обласну філярмонію. Дарма, що місто нараховує кількасот тисяч мешканців, концертова зала вміщуватиме всього 700 слухачів.

Іспити у високих школах. У 159 високих школах УССР складають іспити к. 130,000 студентів. Як пише „Радянська Україна", студенти виявляють „глибоке знання" предметів, переважна більшість студентів одержує відмінні та добрі оцінки.

Новий „народний герой". З припалого порохами складу „героїв" російської історії часів царизму большевицька влада відкопала і поставила до поклоніння ще й адмірала С. Макарова. В Миколаєві, звідки походив Макаров, влаштовано врочистість з нагоди уродження цього „геніяльного фльотоводця". На підприємствах, учбових закладах провадяться бесіди і лекції, „присвячені славним традиціям" російської фльоти і діяльності адмірала Макарова.

Спеціяльного посмаку святкування роковин народження адмірала Макарова, відомого з російсько-турецької війни 1877-78 рр., набирають на тлі святкування інших роковин, а це визволення Болгарії з-під панування Туреччини. Для підкреслення російських „заслуг" у визвольній боротьбі слов'ян, в Софії наказали вшанувати 71 роковини вступлення російських військ у столицю, Болгарії. Це ще один зайвий доказ, як дбайливо відживляє большевицька влада старі форми російського імперіялізму. — (У. Д.)

Оцим ділимося сумною вісткою з українським громадянством, що

Проф. Д-р ІВАН РАКОВСЬКИЙ,

останній голова Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, помер в Нюарку, у стейті Ню Джерзі, З.Д.А., в понеділок, 28. лютого 1949 р.

Похорон відбудеться в пятницю, 4. березня, в 9. год. ранку, з похоронного заведення Литвина й Литвина, під ч. 801 Springfield Ave., Irvington, N. J., до української катол. церкви св. Івана при Мортон Ст. в Нюарку, де в год. 10 ранку відправиться заупокійна Богослужба.

На цей сумний обряд запрошує Вп. Земляків

РОДИНА: удова Софія, син Мирослав.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИШ.

Свято Державности.

Відділ 14 Українського Золотого Хреста мав честь витати у себе 4 лютого визначного гостя, п. Ю. Ревая, бувшого посла до чеського парляменту і міністра Карпатської України, який на запрошення Філії Укр. Конг. Комітету в Дітройті, виступав з рефератом на Святі Державності.

Голова У. З. Х., пані Ігнатюк, привитала Шановного гостя короткою промовою та попросила його, щоб поінформував членкинь, в яких обставинах працювала українська жінка в часах Карпатської України і як задалеко були освідомлені українські жінки в тих часах.

Шановний промовець насамперед поядував У. З. Х. за нагглядну поміч, яку відділ 14 посилав в часах повстання Карпатської України, як в грошах так і в натурі (убрання і обув). Заки повстала Карпатська Україна, казав бесідник, Закарпаття було дуже мало освідомлене, бо шістьсотлітне панування мадярів, а потім чехів, вплинуло на національний розвій нашого народу відемно. Ми мали досить поважне число інтелігенції, але вона перейшла на сторону мадярів і навіть до українства не признавалася. Багато з нашої інтелігенції забуло рідну мову і українську культуру.

Тому, коли перед повстанням Карпатської України засновано щоденний часопис, який мав за завдання освідомлювати широкі маси українців, відразу повстали великі трудноції у видаванні. Цензура часто конфіскувала його, а по більшій части він виходив з білими плямами, та все таки ми дальше вперто його видавали. Отже завдяки тому щоденникові і деяким інтелігентним одиницям, освідомлювання закарпатців поступало невпинно вперед так, що перед повстанням Карпатської України були освідомлені однаково, як жінки, так і мужчини, а навіть у відбудові Держави брали участь жінки поруч чоловіків, почавши від молодих дівчат, а скінчивши на бабусях.

Коли прийшло до голосування і вибору державних мужів К. У., всі мов один пішли голосувати на своїх провідників, а навіть пішли голосувати русофіли. Кореспонденти чужих держав навіть дивувались, що українські маси колективно і однозгідно голосували на своїх людей. Деякі села і містечка вивішували білі прапори на знак, що дана місцевість буде голосувати виключно на українців.

Тоді загомоніла по всіх усюдах українська мова, а мадярська пішла в забуття...

Одначе мадяри не могли з тим погодитись, що „найвірніший нарід" відійшов від них і створив свою власну, незалежну державу. Тому виступили проти нас збройною, великою силою, включно з тяжкою артилерією і танками. Чехи мусіли бути в змові з мадярами, бо коли мадярська армія зближалась до границь К. У., чехи посідали на свої танки і утікли, хоч чеський генерал заручив президентові о. Волошину, що буде боронити збройно К. У., якби мадяри напали на неї.

Український нарід, не маа чим боронитись, не мав ні зброї, ні артилерії, ні танків, ні літаків, проте боронив своєї землі до останнього. Молодь і старші боролись в рядах Січовиків хто чим міг. І хоч нарід програв війну з мадярами, але історія високо оцінить геройства нашої молді та її безмежну посвяту. Самий граф Телекі сказав пізніше, що українці з Закарпаття нанесли Мадярщині найбільшої шкоди.

По промові Гостя була перекуска, в часі якої промовляли ще п. М. Шустакевич, пані Курилова, пані А. Левкут і інж. Ів. Дячун.

Також перепроваджено збірку і по відтягненні видатків передано на фонд Філії Укр. Конгр. Комітету $10.

Анна Левкут, писарка.

БОСТОН, МАСС.

Коляда на поміч скитальцям.

Наші молоді дівчата, що гуртуються в товаристві Дочки України, ходили з колядою підчас Різдвяних Свят, щоб призбирати дещо на поміч скитальцям. Це були такі: Юлія Зінко, Оля Петрейко, Олеся Петрейко, Оленка Ярош, Аделя Пащак, а возив їх Петро Гриценко (всі вони є членами У. Н. Союзу).

Коляду зложили: Іван Загоруйко з Вермонт прислав поштою $25; по $5: Данило Бортник, Йосиф Костецький, Петро Мороз, Петро Боднар; Василь Мигован $3; по $2: В. Осадца, М. Матукас, К. Косован, П. Улашкевич, А. Гримак, І. Гуцуляк, Н. Давискиба, М. Давискиба, М. Шеллівська, Ст. Бойко, А. Федірко, М. Мельник, Г. Костецький, Г. Зварич, С. Музика, д-р о. Сидор, О. Школяр, С. Кучер, Г. Горчаковський, С. Ярош, Д. Кузь, М. Сілінська, М. Козулькевич, А. Щука, М. і П. Савкевич, П. Попович, С. Закоревич; Г. Петрейко $1.50; а по $1: Д. Пащак, І. Зінько, П. Шемета, М. Магіданий, А. Бортник, А. Сепарт, М. Вонс, С. Дардінська, Ф. Барилюк, Н. Олісі, А. Шафранська, В. Берестецький, Ф. Дайвид, А. Шеллівська, М. Гримак, С. Лоник, А. Пащак, І. Купчик, О. Сенеріб, І. Масний, А. Івашко, А. Стець, А. Прухніцький, Марія Зварич, С. Савкевич, Д. Ґаранджук, І. Одоморук, М. Копанська, М. Захаркевич, П. Костецький, М. Мусяловський, М. Вонс, А. Бербелицька, К. Січкоріз, О. Федорович, М. Оверко, К. Штоґрин, С. Медвідь, В. Піняк, Т. Юськів, М. Ярош, К. Зіньковська, А. Виноградник. Разом $149. — Всім жертводавцям, котрі приймили колядників, щиро дякуємо.

Микола Давискиба.

МАБУТЬ І ЦЕ НАЛЕЖАЛО ДО ІНСПЕКЦІЇ.—Зліва бачимо, як Кеннит С. Ройел, секретар армії, переводячи інспекцію американських збройних частин в Японії, випробовує, як смакує „пай" з яблук, поданий йому в кухні 27 полку піхоти 25 дивізії. Кажуть, що так йому засмакував, що забув скинути капелюха... Зправа це ген. Вилйем Б. Кін, командант дивізії. Секретр уже повернув до Вашингтону і зложив звіт з інспекції. Виглядає, що там усе в порядку.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа **конче** подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаете.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

17,303 б) Калимон Насті і Параски з дому Паньковнч з с. Куманча (Сянік) від Шпак Юлії.

17,304 Кульчицька Ольги (Андріїшин) з с. Кульчиці Шляхецькі (Самбір) від Монастирська Ольги.

17,305 Бибель Михайла, Миколи і Івана брата Юрка, Шкирпан Івана, Філяк Василя з с. Бабинці від Бибель Антоніни д. Степана з С. Воловець (Горлиці).

17,306 Братусь Івана і Магди, Торський Миколи з с. Унятич (Дрогобич) від Хомяк Теодора с. Івана.

17,307 Олійник Петра, Захарчук Михайла від Олійник Володимира.

17,308 Розначук Юрка з с. Вербовець (Косів) від Мамчур Михайла.

17,309 Хорончак Каролини зам. Іванкевич з с. Краковець (Яворів) від Хорончак Петра.

17,310 Дячок Анни тітки і її сина Івана з с. Стриганці (Бережани) від Вереньчук Теклі.

17,311 Люзьняк Марії з дому Березюк від Гнатів Володимира с. Антона.

17,312 Блисців Михайла з с. Хітор (Стрий) від Блисців Олександри зам. Іванишин.

17,313 Голишин Юрка батька з с. Чорна (Сянік) від доньки Гошилик Фені.

17,314 Шемеляк Юліяна с. священика з с. Тершова (Самбір) від сестрінки Господарська Галі з Топольницьких.

17,315 Семенина Анни з с. Годів (Зборів) від Луців Наталії зам. Гудима.

17,316 Яворська з дому Росохи (Добромиль) від Яворський Івана с. Михайла.

17,317 Пецькович Фесі, Теодори зам. Смутек з с. Ільник (Турка над Стрием) д. Дмитра а теж вуйка Миколи Пецькович від Телішевський Івана с. Ілії.

17,318 Подуляк Петра і Івана від Лисько Мирослава з с. Войткова (Добромиль).

17,319 Баран Петра від Баран Кирила з с. Суходолі (Бібрка) с. Петра і Марії з дому Колодій.

17,320 Волянський Йосифа, Івана, Олександри, Олени і Марії з Добромиля від Цар Марії Білинська.

17,321 Килл Мелхіора з с. Кухова (Мукачів, Закарп. Україна) від Килл Себастіяна.

17,322 Поліщук Демида с. Данила, Боднар Пилипа с. Антона з с. Суховоля (Камянець Поділ.) від Поліщук Антоніни.

17,323 Амброс Катерини і Анни з с. Люблинця Старого (Любачів) від Амброс Марти зам. Петричук.

17,324 Мелета Дорки з с. Чепернось (Перемишляни) від Лос-Мандюк Розалії.

17,325 Венгловський Федора і Софії з с. Миків (Сянік) від Венгловський Миколи.

17,326 Федик Ірярія з с. Устя Зелене (Бучач) від Федик Михайла.

17,327 Глущук Федя і Дамяна з с. Угринів (Луцьк, Водинь) від Глущук Павла.

17,328 Андрущук Юрка з с. Стебника (Дрогобич) від Андріяшин Василя.

17,329 **До таборових управ:** Проситься повідомити по таборах, що за Музика Теодором с. Юстини і Миколи з с. Чижів (Золочів) пошукує з Америки Музика Евдокія зам. Богач. Голоситись на ч. 17,329.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE

P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення пошукувань родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі" безплатно, хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колюмні коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ЗМІНИ В ПРИЇЗДІ ТРАНСПОРТІВ НОВИХ ІМІГРАНТІВ

В повідомленнях про приїзд чергових транспортів нових імігратів в останньому заповіджено деякі зміни. Пароплав „Марін Шарк", що мав причалити до порту в Ню Йорку 2-го березня, причалить дня 3-го березня в год. 9:30 рано до причалу при 21-ій вулиці. Знову „Марін Флешер", що виїхав 26-го з Гамбургу та на якому їде 189 українців, причалить не до порту в Бостоні, як початково повідомлено, але до Ню Йорку в наступний вівторок, 8-го березня.

„ОПІНІОН" ВИХОДИТЬ ПЯТИЙ РІК

Одинокий в Канаді в англійській мові український журнал „Опініон" із січневим числом зачинає пятий рік свойого існування. Перші числа виходили в 1945 році в Лондоні. З поверненням українсько-канадійських ветеранів до Канади, цей місячник почав виходити в Виннипегу з початком 1946 року. Перша назва журналу була **„Нюзлетер"**, яку змінено на **„Опініон"** з початком 1947 року. Його видає Союз Українських Канадійських Ветеранів, який має канцелярію під числом:

515B McIntyre Block, Winnipeg, Man.

Союз українських Канадійських Ветеранів і **„Опініон"** повстали завдяки помочі Комітету Українців Канади, який опікувався кантиною для українських вояків в Англії підчас останньої війни. КУК зацікавлений працею СУНВ, і рекомендує **„Опініон"** українцям, бо він одинокий речник в Канаді української національної справи в англійській мові. Редагує цей цінний журнал Антін Яремович, бувший відпоручник Фонду Допомоги в Европі, а тепер студент прав у Манітобському університеті.

Ветерани також ведуть ще одну важну ділянку. Вони збірають спис всіх українців (около 40,000), які служили в канадійських мілітарних формаціях у часі Другої Світової Війни. У цьому ділі СУКВ заслуговує на піддержку цілого українського громадянства. Їм на зустріч повинні піти ветерани, родичі і кревні ветеранів і світські та церковні організації. СУКВ із помічю КУК-а, має на меті видати книгу про участь українців у канадійському военному зусиллі.

ТАРЗАН, ч. 2043. Знак згоди.

Цілу ніч просидів володар джунглів поражений втратою.

Розбуджений подувом раннішнього вітру, він проходжався по березі.

Аде один самітний банкнот, якого не спостеріг Редзік підчас свого пошукування, підлетів вгору підчас вітру...

...і злетів наділ зі скали. Для Тарзана це було щось незвичайне й тому він скочив за паперовим грошем.